

Abstract. The results of studies of the effect of adding protein-mineral-vitamin additives on fattening and meat qualities of pigs are given. During the growing period, piglets had different growth energy. At the age of 60 and 90 days, piglets of the II experimental group prevailed in live weight over peers of the control group, respectively: by 20.0% and 15.0%. At the age of 120 and 150 days, this advantage was 8.7 and 13.0%.

Key words: fattening qualities, mineral and vitamin supplements, average daily gains.

УДК 631.527 : 633.11(477.7)

DOI 10.31521/978-617-7149-78-0-37

ПОТЕНЦІАЛ ПРОДУКТИВНОСТІ НОВИХ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОГО НАУКОВО- ПРАКТИЧНОГО ЦЕНТРУ МНАУ

Панфілова А. В., д-р с.-г. наук, професор,
Дробітько А. В., д-р с.-г. наук, професор
Корхова М. М., канд. с.-г. наук, доцент
Карпенко М. Д., начальник НПЦ з освіти МНАУ
Миколаївський національний аграрний університет
e-mail: korhovamm@mnau.edu.ua

Анотація. За результатами польових досліджень, проведених у 2019-2022 рр. в умовах Навчально-науково-практичного центру МНАУ, визначено потенціал продуктивності нових сортів пшениці м'якої озимої української селекції та рекомендовано для вирощування в умовах Південного Степу України сорт пшениці м'якої озимої Дума одеська, який в середньому за роки досліджень сформував середню врожайність зерна 6,45 т/га.

Ключові слова: сорти пшениці м'якої озимої, висота рослин, стійкість до вилягання, урожайність зерна.

В умовах інтенсифікації вирощування пшениці озимої особливе значення набуває широке впровадження нових високопродуктивних сортів, адаптованих до умов регіону, які характеризуються підвищеною стійкістю до посухи, шкідників та хвороб [1-3]. Миколаївська область характеризується мінливими погодними умовами з притаманними їй весняно-літніми посухами, високими температурами повітря та ґрунту, а також суховіями [4]. У вологі роки рослини пшениці озимої часто можуть вилягати, особливо в передзбиральний період, що різко знижує врожайність та валові збори зерна [5, 6]. Тому саме правильний вибір сорту адаптованого до конкретної зони, підзони та господарства може стати чи не найдієвішим та економічно вигідним способом збільшення врожайності зерна пшениці озимої – стратегічної культури світу [7-9].

Метою роботи було визначити найбільш адаптивні за урожайними властивостями сорти пшениці озимої, пристосовані для вирощування в

агрокліматичних умовах Миколаївської області. З метою проведення добору було проведено екологічне сортовипробування 20 сортів пшениці м'якої озимої, створених у Селекційно-генетичному інституті - національному центрі насіннезнавства та сортовивчення НААН України: Антонівка (st.), Ліра одеська, Нива одеська, Щедрість одеська, Мудрість одеська, Катруся одеська, Кантата одеська, Оранта одеська, Житниця одеська, Октава одеська, Ліга одеська, Дума одеська, Досконалість одеська, Журавка одеська, Нота одеська, Манера одеська, Версія одеська Перемога одеська, Обряд та Перепілка.

Досліджувані сорти різнилися за морфо-біологічними особливостями, але всі вони були рекомендовані до вирощування в зоні Степу України. За результатами досліджень 2019-2022 рр. визначено, що більшу врожайність зерна (6,45 т/га) отримано у сорту Дума одеська, а найменшу – 5,35 т/га у сорту Обряд.

Визначено, що у посушливому 2020 р. кращим за врожайністю виявився сорт Дума одеська – 5,18 т/га, що на 0,17 т/га більше, ніж в середньому по сортам та на 0,22 т/га більше, ніж у сорту Антонівка (st.). Менш адаптованими до посухи 2020 р. виявився сорт Обряд, урожайність якого склала 4,64 т/га, що на 0,32 т/га менше, ніж у сорту Антонівка (st.) (табл. 1).

Таблиця 1

Урожайність зерна сортів пшениці озимої залежно від року досліджень, т/га

№ п/п	Сорти	Роки				Середнє за 2019-2020 рр
		2019	2020	2021	2022	
1	Антонівка (st.)	7,24	4,96	6,01	5,21	5,86
2	Ліра одеська	7,02	4,86	6,01	5,33	5,81
3	Нива одеська	6,95	4,91	6,02	5,11	5,75
4	Щедрість одеська	6,54	4,86	5,98	5,18	5,64
5	Мудрість одеська	7,61	4,97	6,21	5,12	6,23
6	Катруся одеська	7,50	4,77	6,31	6,11	6,17
7	Кантата одеська	6,89	4,82	6,16	5,67	5,89
8	Оранта одеська	6,77	4,86	5,98	5,79	5,85
9	Житниця одеська	6,21	4,80	6,12	5,58	5,68
10	Октава одеська	6,55	4,97	6,17	5,20	5,72
11	Ліга одеська	7,05	4,80	6,29	5,41	6,04
12	Дума одеська	7,73	5,18	6,41	6,47	6,45
13	Досконалість одеська	6,80	4,85	6,38	5,33	5,84
14	Журавка одеська	6,47	4,85	6,32	5,36	5,75
15	Нота одеська	6,54	5,07	6,18	5,49	5,82
16	Манера одеська	6,70	4,98	5,98	5,51	5,79
17	Версія одеська	6,78	4,88	6,03	4,98	5,67
18	Перемога одеська	6,81	4,99	6,07	5,36	5,81
19	Обряд	6,14	4,64	6,24	5,36	5,35
20	Перепілка	5,80	4,93	6,17	5,02	5,48
Середнє		6,76	4,90	6,15	5,43	5,83

У вологому 2021 р. та помірно вологому 2022 р. більшу врожайність зерна сформували рослини сорту Дума одеська – 6,41 та 6,47 т/га відповідно, що на 0,26 та 1,04 т/га більше, ніж в середньому по сортах.

Отже, найбільш адаптованим до ґрунтово-кліматичних умов ННПЦ МНАУ виявився сорт Дума одеська, який сформував в середньому за чотири роки досліджень урожайність зерна 6,45 т/га, що на 3,40-17,1% більше, ніж у інших досліджуваних сортів. Найменшу врожайність зерна отримано у сорту Обряд – 5,35 т/га.

Список використаних джерел:

1. Захарчук О. В., Ткачик С. О., Завальнюк О. І. Формування сортових рослинних ресурсів та їх роль для розвитку насінництва. *Економіка АПК*. 2020. № 7. С. 39-53. doi: 10.32317/2221-1055.202007039.
2. Лось Р. М., Кириленко В. В., Гуменюк О. В., Дубовик Н. С. Реакція перспективних сортів пшениці озимої за урожайністю на умови вирощування. *Зернові культури*. 2022. Т. 6. № 2. С. 91-99.
3. Панфілова А. В., Корхова М. М. Сортовипробування пшениці м'якої озимої в умовах Південного Степу України. *Аграрні інновації*. 2023. № 21. С. 176-182. doi:10.32848/agra.innov.2023.21.26.
4. Агрометеорологія: Навчальний посібник. А. М. Польовий та ін.; під ред. А. М. Польового та М. І. Федорчука : Миколаївський національний аграрний університет, 2019. 436 с.
5. Piñera-Chavez F. J., Berry P. M., Foulkes M. J., Molero G., & Reynolds M. P. Optimizing phenotyping methods to evaluate lodging risk for wheat. *Field Crops Research*. 2020. 258, 107933. doi: 10.1016/j. fcr.2020.107933.
6. Zaika Ye. V. A sign of plant height and resistance to lodging of soft wheat varieties of the different variety rotation. *Agriculture and Plant Sciences: Theory and Practice*. 2021. 2(2). P. 77-83. doi: 10.54651/agri.2021.02.10.
7. Лавриненко Ю. О., Базалій Г. Г., Усик Л. О., Жупина А. Ю. Адаптивна здатність сортів пшениці озимої в умовах Південного Степу України. *Аграрні інновації*. 2020. № 1. С. 97-102. doi: 10.32848/agra.innov.2020.1.16.
8. Коновалова В. М., Тищенко А. В., Базалій Г. Г., Фундират К. С., Тищенко О. Д., Резниченко Н. Д., Коновалов В. О. Аналіз сортів пшениці на посухостійкість в умовах Степу (Ч. 2 - посушливі роки). *Аграрні інновації*. 2023. № 20. С. 82-92. doi: 10.32848/agra.innov.2023.20.13.
9. Марковська О. Є., Гречишкіна Т. А. Продуктивність сортів пшениці озимої залежно від елементів технології вирощування в умовах Південного Степу України. *Агробіологія*. 2020. № 1. С. 96-103. doi: 10.33245/2310-9270-2020-157-1-96-103.

Abstract: According to the results of field research conducted in 2019-2022 in the conditions of the Educational Scientific and Practical Center of the Ukrainian National Academy of Sciences, the productivity potential of new varieties of soft winter wheat of Ukrainian selection was determined and a variety of soft winter wheat was recommended for cultivation in the conditions of the Southern Steppe of Ukraine Duma of Odesa, which on average over the years of research formed an average grain yield of 6.45 t/ha.

Key words: varieties of soft winter wheat, plant height, lodging resistance, grain yield.